

Viktor Moretti
Veno Đonlić
Ivana Aničić
Dragutin Šuker

ZNAČENJE VOLONTIRANJA NA EUROPSKIM SVEUČILIŠNIM IGRAMA ZA RAZVOJ HRVATSKOG DRUŠTVA

1. UVOD

Organizacija volontiranja na sveučilištima podrazumijeva poticanje civilnog zalaganja u visokom obrazovanju. Tendencija tržišnog usmjeravanja mnogih sveučilišta nameće potrebu za povezivanje akademskog znanja s praksom kako bi se doprinijelo stvaranju odgovornih i aktivnih građana koji će osnažiti razvoj zajednice na lokalnoj i nacionalnoj razini. Poruke koji mladi svakodnevno dobivaju iz svog bližeg ili daljnjeg okruženja, a povezane su s utrkom za materijalnim dobitkom, postavljaju pred akademsku zajednicu obvezu uključivanja u sadržaje koji će u procesima opće globalizacije omogućiti mladima pogled na realan život.

Volontiranje na sportskim manifestacijama koje obuhvaćaju veliki broj sudionika, omogućuje akterima dobrovoljni rad na organizaciji i provođenju sportskih natjecanja te na indirektnan način doprinosi podizanju svijesti o značenju bavljenja motoričkim aktivnostima u sedentarnim uvjetima življenja. Dobrovoljni rad omogućuje kvalitetniju organizaciju te s tim u svezi i realizaciju značajnih nacionalnih i međunarodnih manifestacija, što će doprinijeti promoviranju lokalne zajednice, ali isto tako i države. Volontiranje na Europskim sveučilišnim sportskim igrama koje se održavaju u Zagrebu i Rijeci u mjesecu srpnju 2016. omogućuje mladima razvoj posebnih vještina, kompetencija i civilnog zalaganja, što je značajan doprinos razvoju demokracije i hrvatskog društva općenito.

2. VOLONTIRANJE I DRUŠTVENI RAZVOJ

Volontiranje je aktivnost od općeg dobra s brojnim pozitivnim učincima na društvo (Horvat, 2007), odnosno jedan od najsnažnijih elemenata koji doprinose razvoju i formiranju demokratskih promjena u svakom društvu (Begović, 2006). Članak 2. Zakona o volonterstvu iz 2007. godine propisuje volontiranje kao aktivnost od interesa za Republiku Hrvatsku kojom se pospješuje kvaliteta života, aktivno

uključivanje osoba u društvena zbivanja, te razvoj humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva [3].

Stoga se i od akademske zajednice očekuje angažman na unapređenju kvalitete života kroz rad u zajednici i omogućavanje obrazovanja aktivnih i društveno odgovornih građana u okviru redovite akademske djelatnosti. Veliku poticajnu ulogu u osnaživanju civilnog zalaganja i društvene odgovornosti sveučilišta trebaju preuzeti sveučilišni nastavnici (Ledić, 2007). Partnerskim odnosima između nastavnika i studenata koji se uključuju u volontiranje potrebno je stvoriti onakve uvjete koji će mladima omogućiti usvajanje novih saznanja i iskustava kojima će doprinijeti osobnom razvoju, ali isto tako i razvoju svoje zajednice i društva u cjelini.

Volontiranje općenito omogućuje:

- pomoć ljudima i zajednici u kojoj akteri volontiranja žive
- razvijanje vlastite osobnosti i vještina
- uči mlade na funkcioniranje u drugačijim okolnostima od onih u svakodnevnom životu
- rješavanje specifičnih problema i konfliktnih situacija
- podizanje praga tolerancije na višu razinu
- prihvaćanje ljudi s različitim stavovima, opredjeljenjima, karakterima i načinima razmišljanja
- interkulturalno razumijevanje
- sposobnost samostalnog rada i u timu
- mijenjanje i razvijanje samog sebe
- sposobnost prilagodbe novim situacijama i upravljanje informacijama
- stvaranje novih upoznavanja i prijateljstava
- mogućnost dobivanja preporuke za budući posao.

Volontiranje na međunarodnim sportskim manifestacijama omogućuje razvoj posebnih vještina, znanja, navika i socioloških komponenti:

- stjecanje specifičnih znanja vezanih za organizaciju sportskih natjecanja
- upoznavanje sa specifičnostima i pravilima pojedinog sporta
- upoznavanje s radnim navikama i trudom koje postižu sportaši na treninzima i natjecanjima
- uočavanje korisnosti bavljenja motoričkim aktivnostima na antropološka obilježja pojedinca

- vrijednosti kinezioloških aktivnosti u kontekstu očuvanja i unaprjeđenja zdravlja i vitalnosti
- usvajanje socijalnih interakcija i vještina u skupinama sportaša
- specifičnosti timskog rada u momčadskim sportovima
- specifičnosti pojedinačnih sportova usmjerene na ustrajnost i ovisnost o samom sebi
- razvoj vještina komunikacije
- usavršavanje komunikacije i sporazumijevanja na stranim jezicima
- sposobnost primjene znanja u praksi
- zadovoljstvo i zabavu.

3. ORGANIZACIJA VOLONTIRANJA NA EUROPSKIM SVEUČILIŠNIM IGRAMA ZAGREB RIJEKA 2016.

U volonterski program projekta Europskih sveučilišnih igara Zagreb Rijeka 2016. (ESI 2016) planirano je uključivanje preko 2000 volontera koji će svojim sudjelovanjem, entuzijazmom i predanošću biti ambasadori projekta. Doprinijet će snažnijem osjećaju dobrodošlice svih sudionika ESI 2016. Ujedno, donijet će dodatnu vrijednost u području sportskog i društvenog aspekta aktivnosti organiziranih u okviru ESI 2016.

Volonterski program ESI 2016 vodit će koordinator volontera uz kojeg će sudjelovati i asistenti koordinator volontera podijeljeni po područjima volontiranja. Osim asistenata koordinator u koordinaciji volontera sudjelovati će i tim lideri. Svi volonteri bit će raspoređeni u 16 timova:

- domaćin ekipa
- akreditacijski tim
- tim za provedbu akademskih aktivnosti
- tim za provedbu kulturnih i društvenih aktivnosti
- mediji, marketing i fotografija
- tim za financije i administraciju
- sportski tim
- transportni tim
- tim za medicinsku pomoć
- tim za sigurnost
- tim za volontersku podršku

- tim za smještaj i prehrana
- tim za evaluaciju
- informatički tim
- tim za informacije
- tim za protokol.

Koordinator volontera zajedno s Odborom za volontere treba organizirati: (I) sustav pronalaženja i uključivanja volontera (sukladno izrađenim opisima poslova), (II) plan i kalendar aktivnosti volontera (uključivanje u test evente), (III) raspored volonterskih aktivnosti po danima Europskih sveučilišnih igara Zagreb Rijeka 2016, (IV) razradu prijedloga prepoznatljivosti volontera (izrada volonterske uniforme i akreditacije).

Sustavom za pronalaženje i uključivanje volontera uključene su sve ciljane skupine: (I) srednjoškolci koji će u vrijeme održavanja Europskih sveučilišnih igara Zagreb Rijeka 2016 biti studenti, (II) volonteri koji su sudjelovali u organizaciji natjecanja Europske sveučilišne sportske asocijacije (EUSA) koja su održana u Hrvatskoj (Europsko sveučilišno natjecanje u odbojci, Rijeka 2007, Europsko sveučilišno natjecanje u futsalu, Zagreb 2010, Europsko sveučilišno natjecanje u rukometu, Rijeka 2011, Europsko sveučilišno natjecanje u košarci, Split 2013, Europsko sveučilišno natjecanje u bridžu, Rijeka 2013, Europsko sveučilišno natjecanje u nogometu, Osijek, 2015 i Europsko natjecanje u plivanju, Rijeka 2008), (III) studenti nižih godina Sveučilišta domaćina, ali i ostalih Sveučilišta Republike Hrvatske, (IV) inozemni volonteri, (V) članovi sportskih udruga i sportskih zajednica.

Sukladno navedenim ciljanim skupinama definirane su metode/tehnike obavještavanja i prikupljanja volontera (npr. obavijest u medijima - televizija, radio, dnevne novine, letak, prezentacije u različitim sportskim klubovima, internetskim stranicama i dr) te komunikacijski kanali putem kojih će se definirana poruka o potrebi za volonterima prezentirati na području Hrvatske.

Nakon širenja informacija o mogućem uključivanju volontera pristupilo se selekciji kandidata putem ispunjenih online prijavnica. Glavni kriteriji selekcije je (I) poznavanje stranih jezika i (II) motivacija prijavljenih.

Nakon odabira volontera pristupit će se njihovoj edukaciji, općenitoj za sve volontere koja obuhvaća: (I) opće informacije o projektu Europske sveučilišne igre Zagreb Rijeka 2016, (II) obveze volontera i organizatora, (III) opis volonterske pozicije, (IV) način pripreme za volonterski rad, (V) način rješavanja nepredvidivih situacija, (VI) korisne informacije, (VII) način evaluacije i (VIII) sustav nagrađivanja volontera. Specifična edukacija odvijat će se nakon opće s naglaskom na svaku pojedinu volontersku poziciju. Cilj edukacije jest pripremiti volontere za neočekivane situacije i način rješavanja istih. Volonteri će tijekom igara biti angažirani u zagrebačkim ili

riječkim timovima te će imati stalnu podršku volonterskog ureda, kako bi se smanjile nepredviđene situacije.

Tijekom održavanja Europskih sveučilišnih igara Zagreb Rijeka 2016. u Zagrebu i Rijeci uspostaviti će se volonterski uredi koji će biti opremljeni za rad te će u njima biti organizirani redoviti sastanci volontera s voditeljima skupina radi praćenja volonterskog rada (supervizije).

Na kraju volonterskog rada svim volonterima bit će izdana Potvrda o volontiranju kao dokaz o sudjelovanju u organizaciji značajnog događaja u Republici Hrvatskoj.

4. VREDNOVANJE VOLONTERSKOG RADA

Vrednovanje volonterskog angažmana usko je povezano uz politiku cjeloživotnog učenja, a njime se postiže lakša prohodnost i veća konkurentnost na tržištu rada te ostvaruje prednost pri korištenju različitih usluga (Ćulum, 2008). Vrednovanjem volontiranja ostvaruje se priznavanje truda i angažmana u društvu kao jednakovrijednog u odnosu na osobe koje su plaćene za svoj rad. Pitanje vrednovanja volontiranja stoga se sve češće regulira kroz donošenje različitih akata, pravilnika, dekreta i sporazuma.

Rukovodeći se takvim stavovima na *Sveučilištu u Rijeci* stvoreni su uvjeti za upis u zajednički izborni kolegij naziva *Studenti i zajednica 1*. Predmet će se realizirati u ljetnom semestru akademske 2015/2016 godine, a nosit će 3 ECTS boda. Prednost upisa u kolegij imat će studenti koji volontiraju na ESI 2016.

Ciljevi kolegija [5]:

- Omogućiti studentima razvijanje osjetljivosti, upoznavanje i analiziranje pojavnosti fenomena volontiranja studenata, osobito kao dijela vlastitog iskustva.
- Upoznavanje različitih teorijskih i metodoloških pristupa volontiranja studenata, odnosno učenja zalaganjem u zajednici.
- Razviti kod studenata kritički i stvaralački odnos prema teoriji i praksi te ih motivirati za inoviranje prakse odnosno inoviranje i podizanje kvalitete modela suradnje studenata i zajednice.
- Praktični dio predmeta odvijat će se tijekom projekta Europske sveučilišne igre gdje će studenti – volonteri izabrati u kojem volonterskom timu žele sudjelovati. Kroz praktičnu nastavu i vođenje refleksivnog dnevnika želi se potaknuti studente na propitivanje i primjenu prethodno stečenih znanja i informacija.

Studenti *Sveučilišta u Zagrebu* (npr. Fakultet prometnih znanosti i Filozofski fakultet) te *Libertasa* – međunarodnog sveučilišta imat će mogućnost odrađivanja stručne prakse u volonterskim timovima vezanima uz njihovo polje studiranja. Jedan

od ciljeva odrađivanja stručne prakse na navedenim visokoškolskim ustanovama isti je kao i jedan od ciljeva „riječkog“ kolegija „Studenti i zajednica 1“ – praktična primjena stečenih znanja (kroz jedan ili više kolegija) u stvarnim situacijama, tj. u organizaciji najvećeg multi-sportskog natjecanja u povijesti Republike Hrvatske.

5. ZAKLJUČAK

Studentske europske sportske igre pored stvaranja mogućnosti razvoja organizacijskih sposobnosti, vještina i znanja povezanih s kineziološkim aktivnostima, pružaju i mogućnost prenošenja poruke mladima o važnosti primjene motoričkih aktivnosti u tjelesno-pasivnom stilu življenja koji donosi niz negativnih posljedica na mišićno-koštani i kardiovaskularni sustav. Zadaća je nastavnika na Sveučilištu pomoći studentima u realizaciji volonterskog angažmana prema njihovim preferencijama. Vrednovanjem volonterskog rada osigurava se platforma za davanje podrške pojedincima, ali isto tako i organizacijama koje provode volontiranje, kako bi u perspektivi bili spremni preuzeti odgovornost za vlastitu budućnost ali i budućnost društva općenito. Volontiranje na Europskim sveučilišnim igrama doprinos je smjernicama za razvoj osobina te stvaranje poticajnog okruženja i jačanje suradnje kao primjer sljedećim generacijama. Usmjerenjem mladih na davanje energije i entuzijazma u svrsishodnom provođenju slobodnog vremena kroz društveno korisni rad doprinijet će se efikasnosti razvoja hrvatskog društva.

6. LITERATURA

1. Begović, H. (2006). O volontiranju i volonterima/kama. Volonterski centar Zagreb
2. Čulum, B. (2008). Zašto i kako vrednovati volontiranje. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Zagreb
3. Horvat, M. i sur. (2007). Zakonsko uređenje volonterstva u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Zagreb; ECNL - Europski centar za neprofitno pravo, Budimpešta
4. Ledić, J. (2007). U potrazi za civilnom misijom hrvatskih sveučilišta. U zborniku Prevešić, V., Šoljan, N., Hrvatić, N. (ur.): Pedagogija – prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja. Svezak 1. Hrvatsko pedagoško društvo, Zagreb. (str. 123-134).
5. Nastavni plan i program izbornog predmeta: Studenti i zajednica 1, nositelji predmeta: dr.sc. Bojana Čulum, doc.; dr.sc. Vjeran Pavlaković, doc., suradnik na kolegiju (sunositelj); Renato Stanković, doktorand (asistent). Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet.